

barış için neler yapabiliriz?

Barış İçin Kadın İnisiyatifi, Ankara, Diyarbakır ve Hakkari Berçelan Yaylası'nın ardından 17-18 Ekim'de İstanbul'da biraraya geldi. "Barış İçin Kadın Forumu" başlıklı toplantılarda "Biz kadınlar savaşı nasıl yaşadık ve yaşıyoruz?", "Kalıcı ve zenginleştirici bir barış için taleplerimiz neler?", "Barış için neler yapabiliriz?", "Taleplerimizi birlikte örgütlemek" başlıklı oturumlarda yapılan tartışmaların ardından sonuç bildirgesi yayımlandı.

YEŞİM ERGÜN

Savaş, asimilasyon, ölüm ve operasyonlar... Birçoğumuzun yaşından bile uzun süredir devam etmekte olan, 85 yıldır uygulanan asimilasyon politikaları ve 25 yıldır devam eden savaş... belirliyor hayatlarımızı, düşünme sistematiğimizi hata kimliğimizi; Kürt sorununda demokratik açılımın, milli birlik ve bütünlük projesine döndüğü bu sıralarda... Açılım hiç de boş çıkmadı. Açılımın içinden daha da fazla operasyon çıktı. Ceylan'ın öldürülmesi, taciz tecavüz çıktı.

Bizler yıllardır devam eden bu savaşta, silahların gölgesinde, tankların, hava saldırılarının, sınır içi ve dışı operasyonların tanığı ve mağduruyuz. Savaş sadece sıcak çatışmalarda mı? Bize rağmen devam etmekte olan bu savaş yaşamımızın tam içinde. Tacizle, tecavüzle, yoksullukla, fuhuşla, zorunlu göçle gösteriyor kendini. Bu savaşın bir adı ölüm oluyor diğer yanı Mardin'de olduğu gibi katliamlar. Bir yanı göç oluyor diğer yanı hayatımızın her yerine sirayet eden itaat etme kültürü. Kürt halkının demokratik talepleri yıllardır görmezlikten gelinirken, barış talepleri silahla yanıtlanırken, bizler militarizmin kandan beslenen gücüyle her geçen gün daha da tutsaklaşıyoruz.

Biz kararını vermediğimiz bu savaşta yakınlarımızı kaybediyoruz. Biz kararını vermediğimiz bu savaşta yaşadığımız toprakları ateşe bırakıp gitmeye zorlanıyoruz. Biz kararını vermediğimiz bu savaşın ganimeti gibi görülüp tecavüze uğruyoruz. Ve bizler biliyoruz ki savaş dönemleri en çok bizim canımızı yakıyor, krizler en çok bizi vuruyor.

Barış, savaş, demokratik açılım, tasfiye etme tartışmalarının ortasında kadın olmak... Yıllardır devam eden savaş ortamında, militarizmin en kanlı hali ile hayatımızın tam içine sirayet ettiği bir ortamda, bu ülkede kadın olmak. Taleplerimizle görünür olmaya çalışmak. Şiddet, taciz, tecavüz ortamının kanıksandığı bir yerden barışın örgütlenmesi için sokaklara düşmek. Yıllardır içinde büyüdüğümüz militer yapıyı eleştirmek ve değiştirmeye çalışmak... Her defasında devletin şiddetine maruz kalmak ama yılmamak. İşte yürüttüğümüz mücadeleyi böyle özetleyebiliyorum.

Savaş ve militarizm hayatımızı bu denli kuşatmışken, bedenlerimiz ve kimliklerimiz tutsak edilirken barış sürecinin örgütlenmesi, önümüzde duran önemli bir görev. Ama burada "Nasıl bir barış istiyoruz" ve "Bu süreç nasıl örgütlenecek" soruları çok özel bir öneme sahip. Günümüzde barış kavramı tasfiye ile, farklılıklar ise düşmanlıkla eş tutuluyor. Oysa bir halkın iradesini yok sayarak barış olamayacağı bize göre aşikar. Militarizm kendini ötekine yapılan baskı ve sömürü üzerinden var ediyor. Barış tartışmalarımızın somut bir zemine oturması için önce operasyonların durması talebini daha yüksek sesle haykırmamız gerekiyor. Ölmenin ve öldürmenin, devlet şiddetinin böylesine meşrulaştırıldığı bir ortamda barışı örgütlemek istiyorsak öncelikli olarak bu mekanizmaların tümünü teşhir etmeliyiz.

Kadınlar savaş dönemlerinde tecavüz, işken-

ce tarzında bedensel ve psikolojik şiddete maruz kalmakta, göçe ve mülteciliğe zorlanmaktadır. Savaş nedeniyle göç etmiş kadınlar için ya da farklı etnik köken ya da azınlık kadınlara danışmanlık ve kültürlerini geliştirme merkezlerini yerel yönetimler sağlamalıdır.

Militarizm kadını dilsizleştirir. Savaş ve şiddet ortamı, kadının halihazırda bir görünmezlik perdesiyle karşılaştığı kamusal alandan kadını hepten dışlar. Bu bağlamda, Kürt kadını da, bilinçli devlet politikaları ile kendi sözünü söyleyebileceği mekanizmalardan dışlanmıştır. Kendini yalnızca anadilde ifade edebilen Kürt kadını için anadil yasağı militarizmin yarattığı dışlanmayı katmerleştirmekte ve onun diline bir kez daha ket vurmaktadır. Bu anlamda anadil hakkının savunulması kadınlar açısından özel bir öneme sahiptir. Kadınların kendini anadilde ifade etme hakkını savunmak temel bir insan hakkı olmasını yanı sıra patriarka tarafından dayatılan bu suskunluğu aşmanın da olanaklarını taşımaktadır.

Demokrasi ve barıştan söz edilmesi için demokratik bir anayasa gerektiğini eklemek gerekiyor. TC Anayasası bir darbe anayasasıdır. Türk, Sünni, "erkek", sermayeden yana ve militarist bir anayasadır. Hedef kadınları da kapsayan sözde değil gerçek anlamda demokratik, özgürlükçü, eşitlikçi ve barıştan yana bir anayasa olmalıdır. Anayasa cinsiyet, cinsel yönelim, medeni hal gibi nedenlerle her türden cinsiyet ayrımcılığını yasaklamalı, kadınlara karşı suçlar kavramı oluşturulmalıdır. Farklı kimlik ve dilleri güvence altına almalıdır. Ancak bu sayede, militarizmin tüm toplumsal yaşama sirayet eden dokusu geriletmenin yolu açılabilir.

Savaş dönemlerinde milliyetçi ve şoven bir histeri yaratılmasına bağlı olarak toplumsal şiddet tırmandırılmakta ve toplumsal hiyerarşik dizilimin en alt basamaklarında yer alan kadına yöneltilmektedir. Tam bu süreçte erkeklerin cinsiyetçiliğine ve şiddetine karşı sesimizi daha fazla yükseltmemiz gerekli. Eril iktidar ile kadınları öldüren militarizm arasındaki bağlantıyı görünür hale getirmeye, kadınlar olarak yaşadıklarımızdan bir toplumsal bellek yaratmaya ihtiyacımız var... Kadınlara yönelik suçların cezasız kalmaması için, gerekli mekanizmaların yaratılması için kadınların savaşa dair deneyimlerinin bir bilançosunu çıkarmak anlamlıdır. "Artık Yeter! Evlatlarımız Ölmesin" diyen annelerin çığı, bedenlerimizin savaş ganimeti görülüp talan edilmesine karşı sokağa çıkan kadınların sesleri, itaat etmek istemiyoruz diyenlerin talepleri, "Barışı ellerimizle, dayanışmamızla, mücadelemizle öreceğiz" diyen kadınların kararlılığı karşılık bulmalıdır.

Bugün Türkiye'nin barış güçleri, bu topraklarda yaşayan Kürt, Türk ve bütün halkların eşitlik ve kardeşlik içinde yaşayabilmeleri için gerekli diyalog ortamının ve demokratik çözüme giden yolun açılması için çok önemli sorumluluklarla karşı karşıyadır. Bundan sonra sözümüz örgütlülüğümüz olmalı. Buradan örgütleyeceğimiz ortaklıklarımız

BARIŞ İÇİN KADIN İNİSİYATİFİ SONUÇ BİLDİRGESİNDEN

"Savaşın yarattığı nefret, korku, düşmanlaştırma ortamı, şiddeti normalleştirerek, gündelik yaşamın her alanında karşımıza çıkmasına neden oluyor. Barış, sadece sıcak çatışmanın bitmesi değil, şiddetsiz bir ortamda yaşamının koşullarının oluşturulmasıdır.

"Savaş nedeniyle hepimiz, daha yoksul, daha sağlıksız, geleceğe daha az güvenli, ev işlerinin yükünü daha ağır taşıyan, çalışma ve eğitim olanaklarından daha az yararlanabilen bir toplumda erkek egemenliğinin baskısını daha çok yaşıyoruz. Bu süreçte başta annelik aracılığıyla mağduriyet ve acılar üzerinden kurulan dil, biz kadınları görünür olmaktan uzaklaştırıyor, edilgen kılıyor. Biz kadınlar sadece savaşın etkileri nedeniyle değil, ezilen bir toplumsal grup olarak Kürt halkıyla dayanışmak için de barıştan yana tarafız."

Kadınların talepleri ise şöyle:

– Öncelikle operasyonlar durdurulsun ve tezkere geri alınsın; kadın hareketinden yol arkadaşlarımız DÖKH'li ve KESK'li kadınlarla Kürt halkının barış mücadelesinde tutuklanan tüm kadınlar serbest bırakılsın

– Cinsiyetçi, militarist, şoven her türlü örgütlenme dağıtılsın,

– Kadınların ve Kürt halkının gördüğü zararlar pozitif ayrımcı önlemlerle telafi edilsin, bu bağlamda uluslararası hukukun kadınlar lehine aldığı kararlar öncelikle hayata geçirilsin,

– Kürtçe'nin önündeki engeller kaldırılsın ve Kürtçe anadilde eğitim acilen hayata geçirilsin. Farklı kimlikler, diller, kültürler, tam eşitlik ve kolektif haklar anayasal güvence altına alınsın ve gelişmesi teşvik edilsin,

– Savaş süresince kadınlara karşı işlenmiş suçlar ve savaşın cinsiyetçi yüzü açığa çıkarılarak yargılsın.

ile hareket edebileceğimiz mekanizmaları yaratmaya ihtiyacımız var. Hareket ettikçe artacak ortaklıklarımız. Ortaklıklarımız arttıkça daha bir gur haykıracağız taleplerimizi ve gerileteceğiz eril iktardan beslenen militarizmi. Bizler bu savaşta mağdur ya da tanık olmak istemiyoruz. Bu savaşta tarafız. Biz kadınlar barışın ve halkların kardeşliğinin tarafındayız. Ve diyoruz ki barışın kurulabilmesi için, Kürt halkının demokratik talepleri kabul edilmeli, Kürt sorununda demokratik ve barışçı çözüm için adım atılmalıdır.